

San Gennaro și miracolul de la ora 10

De-a lungul anilor mi-a fost dat să văd că napoletanii ne seamăna mult nouă, românilor. Sau viceversa: noi semănăm cu ei. Tot aia e! Și ei știu să facă haz de necaz atunci când lucrurile merg din ce în ce mai rău, când pierde vreun meci echipa de fotbal, când se îndrăgostesc, când nu câștigă la loto sau când dă sărăcia peste ei. Și poporul napoletan s-a născut poet și își cântă din rărunchi bucuria și necazul. Iar atunci când are câte-o apăsare sau un necaz, dă fuga la sfântul protector al orașului, San Gennaro (Sfântul Mucenic Ianuarie). Pentru a nu își pierde speranța, oamenii au avut dintotdeauna nevoie să creadă în minuni, iar la Napoli, când spui minune, spui "il miracolo di San Gennaro".

Pe 19 septembrie, preoți și credincioși deopotrivă se adună în Domul din centru pentru a vedea dacă sângele coagulat al sfântului redevine lichid, eveniment pe care îl consideră aducător de noroc. Fenomenul se repetă de mai bine de șapte secole, fără a-și găsi însă vreo explicație științifică. Napoletanii împrăștiați prin toate colțurile lumii așteaptă înfăptuirea minunii. Ceremonia religioasă este transmisă în direct pe internet și la mai multe televiziuni locale, pentru a-i mulțumi astfel pe toți. Se crede că ar fi în jur de 25 de milioane de credincioși răspândiți pe toate meridianele planetei. Nu e o întâmplare că la New York, în faimosul cartier Little Italy, sărbătoarea dedicată Sfântului va dura o săptămână. Primarul New York-ului, Bill De Blasio, care are origini napoletane, a anunțat că va participa și el.

Trebuie spus că mulți așteaptă momentul lichefierii pentru a juca numerele la loto. Nu degeaba există un banc în care un napoletan îi cere Sfântului să-l ajute să câștige la loto, iar San Gennaro îi răspunde că, pentru a câștiga, trebuie să joace mai întâi.

Da, așa sunt napoletanii, încearcă să obțină un câștig, nu numai spiritual, din moștenirea acestui sfânt protector. Apropos de moștenire, există un adevărat tezaur alcătuit din ofrande oferite de-a lungul secolelor.

Dar, înainte de a vorbi despre bogății, să vedem cine este acest martir, simbol al orașului. Se știe puține despre viața lui. Se pare că s-a născut într-o familie foarte săracă și că de mic a rămas orfan de mamă. Când era tânăr, a întâlnit un eremit și a decis să urmeze calea bisericii. Așa se face că a

ajuns să fie episcop creștin, iar în anul 305 după Hristos a fost decapitat din ordinul împăratului roman Dioclețian, pentru că a refuzat să se închine în fața persecutorilor săi. O femeie din popor a strâns, pe ascuns, în două sticlute, sângele martirului. Legenda spune că primul miracol al lichefierii sângelui a avut loc în anul 1389, iar de atunci se repetă de trei ori pe an (21 aprilie, 19 septembrie, 16 decembrie), fapt considerat de localnici o garanție că protectorul nu i-a abandonat.

În câteva rânduri, sângele nu s-a lichefiat, iar la scurt timp au avut loc dezastre. În 1527, zeci de mii de persoane au murit din cauza unei epidemii de ciumă, în 1944 a avut loc o erupție a Vezuviului, iar în 1980, mii de persoane și-au pierdut viața într-un cutremur ce a devastat o mare parte din sudul Italiei.

Tocmai de aceea, când miracolul se înfăptuiește, toți răsuflă ușurați. Nu e o coincidență nici faptul că mulți napoletani, pentru a-i face pe plac sfântului, își botează copiii "Gennaro", motiv pentru care acesta este unul dintre prenumele cel mai des întâlnite în zonă.

Aici se spune că, atât timp cât există San Gennaro, încă nu e totul pierdut. Numai un popor ingenios și visător ca cel napoletan putea să ceară ocrotirea sfântă în fața notarului. Asta s-a întâmplat în anul 1526, când locuitorii din zonă voiau să scape de războiul și de sărăcia care le aduseseră ciuma și de Vezuviul care provoca cutremure. În fața unui notar, ei s-au angajat ca, în schimbul păcii și a liniștii, să-i construiască sfântului o capelă nouă, frumoasă și încăpătoare. Actul notarial a fost semnat pe data de 13 ianuarie 1527. În document, credincioșii se angajau ca, odată construită capela, aceasta să nu treacă în proprietatea statului sau a bisericii, ci să aparțină poporului. La foarte scurt timp, minunea s-a înfăptuit: războiul a luat sfârșit, Vezuviul s-a liniștit, iar ciuma a dispărut. În semn de mulțumire, a fost construită capela, care astăzi găzduiește

Muzeul dedicat lui San Gennaro și în care sunt expuse peste 21.000 de capodopere. Locașul de cult a devenit cu adevărat casa celor din popor, iar în decursul secolelor, nu a fost furat nici măcar unul dintre obiectele prețioase, pentru că napoletanii reprezintă cel mai bun sistem anti-furt.

Până și Napoleon, ale cărui trupe au jefuit Italia, când a ajuns la Napoli, nu s-a atins de nimic, dimpotrivă a donat o cruce prețioasă. Nu degeaba se spune că San Gennaro e al tuturor și toți îl respectă, inclusiv cei certați cu legea. În timpul celui de-al doilea război mondial, o bombă a căzut peste Domul din oraș, iar pentru a proteja tezaurul, s-a decis mutarea acestuia în Vatican. După terminarea războiului, Vaticanul tergiversa restituirea. Atunci, la episcopul din Napoli s-a prezentat un personaj dubios, un anume Giuseppe Navarra, care a spus: "vi-l aduc eu înapoi". Episcopul l-a însărcinat să readucă acasă bogățiile. După numai câteva zile, Navarra a reușit să intre în posesia tezaurului, însă nu s-a știut nimic despre el pentru o bucată de vreme. Erau mulți cei care spuneau că nimeni nu ar fi trebuit să aibă încredere într-un astfel de emisar. După 10 luni, Navarra a sosit în fața Domului cu tezaurul intact. Nu s-a atins de nici un obiect prețios și a povestit că, pentru a nu cădea pradă hoților, a călătorit doar noaptea și pe străzi laterale, de aceea a avut nevoie de mult timp. Întrebat fiind ce dorește în schimb pentru fapta sa laudabilă, a răspuns: «Nimic, vreau doar să am onoarea de a fi recunoscut ca fiind cel care a readus acasă tezaurul".

Experții în opere de artă susțin că acest tezaur are o valoare estetică și economică "inestimabilă", fără îndoială superioară celei a Coroanei Angliei și a Țarului Rusiei. O parte a colecției a fost prezentată anul acesta la Paris, iar expoziția a fost admirată de un număr record de vizitatori. Una dintre piesele cele mai importante ale colecției este reprezentată de un colier realizat, de-a lungul a 200 de ani, din donații ale tuturor caselor domnitoare ale Europei, care au trecut pe la Napoli. Început în 1679, colierul a fost completat apoi prin darurile oferite de Regele Carol al III-lea de Bourbon, de soția sa, Regina Maria Amalia de Saxonia, de Regina Maria Carolina a Austriei, soția lui Ferdinand II de Bourbon, de Giuseppe Bonaparte, de Maria Cristina din Casa Calendula, până când a fost terminat, în 1879, cu donația regelui Vittorio Emanuele I de Savoia. Curios este faptul că, în 1931, Maria Jose, soția lui Umberto II de Savoia a vizitat Capela și, neavând la ea nimic de dăruit, și-a oferit inelul și cerceii pe care îi purta.

Regele Ferdinand al II-lea de Bourbon, când a urcat pe tron, a vrut să perpetueze tradiția darurilor către Sfântul Gennaro

și a invitat 50 dintre cei mai buni bijutieri, care să orneze cu pietre prețioase o adevărată capodoperă. Rezultatul a fost o "Pixidă", considerată obiectul cel mai frumos al tezaurului. După moartea reginei Cristina de Savoia, soția lui Ferdinand al II-lea, suveranul a vrut să se căsătorească cu Maria Teresa de Austria. Aceasta era o femeie austeră, considerată antipatică de către napoletani. Ea s-a hotărât să doneze Sfântului Gennaro o "Cruce cu raze", ce a fost realizată de către unul dintre cei mai cunoscuți bijutieri, Gaspare De Angelis, care a împodobit-o cu diamante, smaralde, rubine, safire și perle.

În noaptea de 25 noiembrie 1848 a început exilul pontifului Giovanni Maria Mastai Ferretti, viitorul Papă Pius al IX-lea, care a durat mai bine de doi ani. El a vrut să mulțumească napoletanilor care l-au găzduit, dăruind un "Potir" care valora suma exorbitantă de 3.000 de ducați. O trăsură somptuoasă, trasă de patru cai, comparabilă astăzi cu un automobil de lux, costa, în acel timp, 30 de ducați.

Într-o comedie din 1966, "*Operazione San Gennaro*", trei americani, în complicitate cu niște napoletani, încearcă să fure tezaurul. Filmul a avut imediat succes, poate și datorită ideii geniale de a pune împreună un grup de americani organizați și meticuloși cu o seamă de localnici haioși și ghinioniști.

Astăzi este 19 septembrie, iar în timp ce scriu acest articol, agențiile de presă și ziarele naționale titrează: "***Il miracolo si rinnova alle 10.11. Il cardinale Sepe annuncia: Papa Francesco verrà a Napoli il 21 marzo 2015***", (*Miracolul s-a reînnoit la ora 10 și 11 minute. Cardinalul Sepe anunță: Papa Francisc va veni la Napoli pe data de 21 martie 2015*).

La auzul veștii, mulți s-au liniștit: Sfântul a fost generos și de această dată. Fără doar și poate, nu au lipsit nici cei care au dat fuga să joace la loto numerele 10 și 11, ba chiar și 21 și 3, cele legate de viitoarea vizită a Papei în oraș.

Poate, poate, joc și eu. Nu se știe niciodată de unde mai apare o minune...

Gabriela Pentelescu